KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 22.12.2008
KOM(2008) 888 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE

na základě článku 20 rámcového rozhodnutí Rady 2005/214/SVV ze dne 24. února 2005 o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut

ZPRÁVA KOMISE

na základě článku 20 rámcového rozhodnutí Rady 2005/214/SVV ze dne 24. února 2005 o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut

1. ÚVOD

1.1. Souvislosti

Rámcové rozhodnutí 2005/214/SVV uplatňuje zásadu vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut uložených soudními nebo správními orgány, aby bylo usnadněno vymáhání těchto trestů a pokut v jiném členském státě, než ve kterém byly uloženy. Dne 29. listopadu 2000 Rada Evropské unie souhlasila v souladu se závěry z Tampere s tím, že přijetí takovéhoto nástroje by mělo mít v rámci programu opatření k provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech prioritu.

Rámcové rozhodnutí se vztahuje na všechny trestné činy nebo přestupky, v jejichž souvislosti byly uloženy peněžité tresty a pokuty. Ověřování oboustranné trestnosti bylo zrušeno ve vztahu k 39 trestným činům nebo přestupkům uvedeným v rámcovém rozhodnutí.

1.2. Oznámení zaslaná členskými státy

Do října 2008 Komise obdržela oznámení o vnitrostátních právních předpisech provádějících ustanovení rámcového rozhodnutí z těchto jedenácti členských států: AT, CZ[1], DK, EE, FI, FR, HU, LT, LV, NL, SI[2]. Komise neobdržela žádné oznámení z těchto šestnácti členských států: BE, BG, CY, DE, EL, ES, IE, IT, LU, MT, PL, PT, RO, SE, SK, UK.

1.3. Způsob a kritéria hodnocení

Článek 20 rámcového rozhodnutí stanoví, že do 22. března 2007 Komise vypracuje písemnou zprávu o opatřeních přijatých členskými státy pro dosažení souladu s tímto nástrojem. Zpoždění v přípravě této zprávy vyplývá z malého počtu oznámení obdržených v původní lhůtě stanovené rámcovým rozhodnutím.

Rámcová rozhodnutí jsou svou povahou pro členské státy závazná, pokud jde o výsledek, kterého má být dosaženo, ale volba formy a způsobu provedení je záležitostí vnitrostátních orgánů (kritéria zahrnují: jasnost, právní jistotu, účinnost). Rámcová rozhodnutí nemají přímý účinek. Zásada konformního výkladu je však ve vztahu k rámcovým rozhodnutím přijatým v souvislosti s hlavou VI Smlouvy o Evropské unii závazná[3]. Jelikož Komise nemá žádnou pravomoc zahájit řízení pro porušení povinnosti proti členskému státu, který údajně nepřijal opatření nezbytná pro dosažení souladu s ustanoveními rámcového rozhodnutí Rady přijatého podle třetího pilíře, jsou povaha a účel této zprávy omezeny na hodnocení prováděcích opatření přijatých jedenácti členskými státy.

---

1 Obdrženo z Generálního sekretariátu Rady EU.

2 *Taktéž*

3 Rozsudek Evropského soudního dvora, Pupino, věc C-105/03 (16. června 2005), Úř. věst. L 193, 6.8.2005, s. 3.

2. HODNOCENÍ

Článek 1 – Definice

Článek 1 definuje pojmy jako „rozhodnutí“, „peněžitý trest nebo pokuta“, „vydávající stát“ a „vykonávající stát“.

CZ, HU a NL všechny tyto pojmy zahrnuly, ale většina členských států (AT, DK, EE, FI, FR, SI) provedla pouze definice „rozhodnutí„ a „peněžitý trest nebo pokuta“. LT a LV provedly pouze definici „peněžitý trest nebo pokuta“. Řada prováděcích předpisů postrádá ustanovení o některých prvcích těchto definic. Hlavním z nich je odmítnutí uznání odpovědnosti právnických osob ve vnitrostátních právních předpisech CZ[4].

Článek 2 – Určení příslušných orgánů

Tento článek ukládá členským státům povinnost oznámit generálnímu sekretariátu Rady a Komisi, které vnitrostátní orgány jsou příslušné pro účely rámcového rozhodnutí. Každý členský stát může, je-li to nezbytné s ohledem na jeho vnitřní organizační uspořádání, určit jeden nebo více ústředních orgánů, které jsou pověřeny správním doručováním a přebíráním rozhodnutí a poskytováním pomoci příslušným orgánům.

V některých členských státech jsou orgány příslušnými pro vydávání nebo provádění rozhodnutí vnitrostátní soudy (AT, CZ, HU, LT, LV, SI). V jiných členských státech je jako orgán vydávající nebo vykonávající určen ústřední orgán. To se týká DK a EE (ministerstvo spravedlnosti) a NL (státní zástupce v Leeuwardenu). Ve FR je orgánem příslušným pro vydávání rozhodnutí státní zastupitelství a pro jejich výkon státní zástupci.

Pro účely doručování dokumentů je ústřední orgán určen v CZ, HU, LT, LV a SI (ministerstvo spravedlnosti).

FI určilo příslušným orgánem podle článku 2 Ústředí soudního rejstříku.

Článek 3 – Základní práva

Podle článku 3 se rámcové rozhodnutí nedotýká povinnosti dodržovat základní práva a obecné právní zásady podle článku 6 Smlouvy.

Podle několika členských států tento článek nevyžaduje provedení (DK, FR, NL). AT a HU tento článek provedly jako povinný důvod k odmítnutí výkonu. Některé členské státy se v tomto ohledu odvolávají na vnitrostátní právní předpisy (LT, SI). FI toto ustanovení provedlo stanovením důvodu k odmítnutí výkonu rozhodnutí, existují-li oprávněné důvody domnívat se, že záruky řádného procesu byly v řízení vedoucím k rozhodnutí porušeny.

Článek 4 – Předávání rozhodnutí a zapojení ústředního orgánu

Podle tohoto článku může být dané rozhodnutí spolu s osvědčením předáno příslušným orgánům členského státu, ve kterém má fyzická nebo právnická osoba, proti níž bylo

---

[4] Doposud nebylo obdrženo žádné prohlášení na základě čl. 20 odst. 2 písm. b) ve vztahu k omezení použití ustanovení týkajících se odpovědnosti právnických osob na dobu až pěti let ode dne vstupu tohoto rámcového rozhodnutí v platnost.

rozhodnutí vydáno, majetek nebo příjmy nebo ve kterém má fyzická osoba obvyklé bydliště nebo právnická osoba sídlo. Předávání dokumentů probíhá přímo mezi příslušnými orgány.

CZ, FI, HU, LT, LV a NL provedly všechny prvky článku 4 ve svých prováděcích právních předpisech. AT, DK, FR a SI provedly toto ustanovení pouze částečně.

V EE mohou být peněžitý trest nebo pokuta provedeny ve vztahu k osobám, které jsou občany vydávajícího členského státu nebo v něm mají trvalé bydliště, jakož i ve vztahu k osobám, které se nacházejí na území daného členského státu, ale nebudou vydáni, a také ve vztahu k právnickým osobám, které jsou registrovány na území vykonávajícího členského státu.

Článek 5 – Oblast působnosti

Tento článek zahrnuje seznam trestných činů a přestupků, které jsou podkladem k uznání a výkonu rozhodnutí bez ověření oboustranné trestnosti, pokud jsou trestné ve vydávajícím státu. Všechny ostatní trestné činy a přestupky mohou podléhat ověření vykonávajícím členským státem. Seznam obsahuje 32 trestných činů a přestupků již uvedených v jiných rámcových rozhodnutích (např. evropském zatýkacím rozkazu) a několik dalších, a to:

- jednání, které porušuje pravidla silničního provozu, včetně porušení pravidel, kterými se řídí doba řízení a odpočinku, a pravidel o nebezpečném zboží,
- pašování zboží,
- porušení práv k duševnímu vlastnictví,
- vyhrožování a násilné činy vůči osobám, včetně násilí během sportovních událostí,
- poškození cizí věci,
- krádež,
- činy naplňující skutkové podstaty zavedené vydávajícím státem, jejichž účelem je provedení závazků vyplývajících z nástrojů přijatých podle Smlouvy o ES nebo podle hlavy VI Smlouvy o EU.

AT, DK, EE, FI, FR, HU, LT a NL tento seznam provedly. V případě CZ, LV a SI nebyla připojena část seznamu.

Článek 6 – Uznání a výkon rozhodnutí

Podle článku 6 se dané rozhodnutí uzná bez dalších formalit a neprodleně se přijmou veškerá opatření nezbytná pro jeho výkon.

CZ, DK, FI, FR, LV a NL toto ustanovení provedly. AT, EE, HU, LT a SI toto ustanovení provedly částečně. Obecně členské státy neuvedly lhůtu pro výkon.

Článek 7 – Důvody k odmítnutí uznání a výkonu

Článek 7 stanoví několik důvodů, které mohou být základem k odmítnutí uznání nebo výkonu. Všechny důvody uvedené v tomto článku jsou volitelné.

Jsou to:

- osvědčení není předloženo, není úplné nebo zjevně neodpovídá rozhodnutí (provedeno jako volitelné v: FI, FR, HU; provedeno jako povinné v: AT, CZ, DK, LT, LV, NL, SI; EE toto ustanovení provedlo jako částečně povinné a částečně volitelné),

- *ne bis in idem* (provedeno jako volitelné v: DK, FI; provedeno jako povinné v: AT, CZ, EE, FR, HU, LT, LV, NL, SI),

- zásada oboustranné trestnosti (provedeno jako volitelné v: DK, FI; provedeno jako povinné v: AT, CZ, EE, FR, HU, LT, LV, NL, SI),

- výkon je promlčen (provedeno jako volitelné v: DK, FI; provedeno jako povinné v: AT, CZ, EE, FR, HU, LT, LV, NL, SI),

- zásada teritoriality (provedeno jako volitelné v: FI, FR, HU, NL; provedeno jako povinné v: AT, CZ, DK, LV, SI; neprovedeno v EE a LT),

- imunita (provedeno jako volitelné v: FI; provedeno jako povinné v: AT, CZ, DK, EE, FR, HU, LT, LV, NL, SI),

- hranice trestní odpovědnosti (provedeno jako volitelné v: FI; provedeno jako povinné v: AT, CZ, DK, EE, FR, HU, LT, LV, NL, SI),

- práva osoby dotčené danou věcí (provedeno jako volitelné v: FI; provedeno jako povinné v: AT, CZ, DK, EE, FR, LT, LV, NL, SI; neprovedeno v HU),

- peněžitý trest nebo pokuta je nižší než 70 EUR (provedeno jako volitelné v: FI, FR, NL; provedeno jako povinné v: AT, CZ, EE (1 000 kroon), DK, HU, LT, LV, SI).

Další důvody stanovené šesti členskými státy:

- Podle vyjádření CZ, kde vnitrostátní předpisy neuznávají odpovědnost právnických osob, bude výkon žádostí vztahujících se k právnickým osobám odmítnut[5].

- Další důvody stanovené EE zahrnují: rozhodnutí soudu, jestliže dosud nenabylo účinnosti; rozhodnutí vydané soudem, který není považován za nezávislý (EE rozlišuje případy svých vlastních občanů a ostatních občanů EU).

- FI doplnilo další povinný důvod: existují-li oprávněné důvody domnívat se, že záruky řádného procesu byly v řízení vedoucím k rozhodnutí porušeny.

- HU zmínilo několik dalších povinných důvodů: trestný čin, na kterém je založeno rozhodnutí členského státu, spadá do maďarské pravomoci (články 3 a 4 trestního zákoníku); na trestný čin se vztahuje amnestie podle maďarského práva. Další okolnosti zahrnují situace, kdy uplynul jeden rok od vstupu cizího rozhodnutí v platnost, a pokud již uplynula promlčecí lhůta. To ovšem nebrání výkonu, který započal během promlčecí lhůty.

---

[5] Doposud nebylo obdrženo žádné prohlášení na základě čl. 20 odst. 2 písm. b) ve vztahu k omezení použití ustanovení týkajících se odpovědnosti právnických osob na dobu až pěti let ode dne vstupu tohoto rámcového rozhodnutí v platnost.

- LV doplnilo jako povinné důvody: důvody domnívat se, že peněžitý trest nebo pokuta byly uloženy z důvodu rasy, náboženského přesvědčení, etnické příslušnosti, pohlaví nebo politických názorů, a také pokud není možné rozhodnutí v LV vykonat.

- SI doplnilo další dva důvody: existují-li důvody domnívat se, že peněžitý trest nebo pokuta byly uloženy z důvodu rasy, pohlaví, politických nebo náboženských názorů, a dále v případech, kdy by výkon rozhodnutí byl v rozporu se slovinskou ústavou.

Článek 8 – Určení částky k úhradě

Tento článek se týká situace, kdy k činům, na které se rozhodnutí odvolává, nedošlo na území vydávajícího členského státu. V takovémto případě může vykonávající stát rozhodnout o snížení vymáhaného peněžitého trestu nebo pokuty na maximální částku stanovenou vnitrostátním právem vykonávajícího státu pro činy stejného druhu, jestliže spadají do pravomoci tohoto státu. Příslušný orgán vykonávajícího státu přepočte podle potřeby peněžitý trest nebo pokutu na měnu vykonávajícího státu za použití směnného kurzu platného v době, kdy byly trest nebo pokuta uloženy.

AT, CZ, DK, FI, FR, HU, LT, NL a SI toto ustanovení provedly. EE toto ustanovení neprovedlo. LV se odvolalo pouze na přepočet měny.

Článek 9 – Právo rozhodné pro výkon

Podle článku 9 se výkon rozhodnutí řídí právem vykonávajícího státu stejným způsobem jako u peněžitého trestu nebo pokuty uložené vykonávajícím státem. V případech, kdy byly peněžitý trest nebo pokuta uhrazeny v plné výši nebo částečně, odečte se uhrazená část od částky, která má být ve vykonávajícím státě vymáhána.

Peněžitý trest nebo pokuta uložená právnické osobě bude v každém případě vymáhána, i pokud vykonávající stát neuznává zásadu trestní odpovědnosti právnických osob.

AT, FI, FR, NL a SI tento článek provedly. DK, EE, HU, LT a LV tento článek provedly pouze částečně.

Částečné provedení tohoto článku bylo výsledkem neprovedení odstavce 3 týkajícího se právnických osob. Některé členské státy se v tomto ohledu odvolaly na vnitrostátní právní předpisy (AT, FR, NL). Právní předpisy CZ neuznávají odpovědnost právnických osob[6].

Článek 10 – Odnětí svobody nebo jiná alternativní sankce nahrazující neuhrazený peněžitý trest nebo pokutu

Není-li možné rozhodnutí zcela nebo zčásti vykonat, může vykonávající stát uplatnit alternativní sankce, včetně trestu odnětí svobody, pokud tak v takových případech stanoví jeho právo a pokud vydávající stát v osvědčení podle článku 4 uplatnění těchto alternativních sankcí připustil. Přísnost alternativní sankce se určí v souladu s právem vykonávajícího státu, ale nepřesáhne žádnou maximální úroveň uvedenou v osvědčení předaném vydávajícím státem.

---

[6] Doposud nebylo obdrženo žádné prohlášení na základě čl. 20 odst. 2 písm. b) ve vztahu k omezení použití ustanovení týkajících se odpovědnosti právnických osob na dobu až pěti let ode dne vstupu tohoto rámcového rozhodnutí v platnost.

AT, CZ, HU, LT a SI toto ustanovení provedly. V případě LV nejsou některá ustanovení přiložena. EE upravilo přepočet peněžitého trestu nebo pokuty na trest odnětí svobody nebo veřejně prospěšné práce.

Některé členské státy uvedly, že v jejich vnitrostátních systémech neexistuje možnost uplatnění alternativních peněžních trestů nebo pokut, a to buď na jejich území či v zahraničí (FI, FR), nebo pouze na jejich území (DK). NL toto ustanovení provedlo. Nizozemský soud může připustit trest odnětí svobody za těchto okolností: příslušný orgán, který uložil peněžitý trest nebo pokutu, ve svém rozhodnutí také uvedl, že odnětí svobody je možné, nebude-li vykonána sankce; odsouzený peněžitý trest nebo pokutu neuhradí a neexistuje žádný jiný způsob výkonu peněžitého trestu nebo pokuty; a vydávající orgán souhlasil s trestem odnětí svobody jako s možnou alternativou peněžitého trestu nebo pokuty.

Článek 11 – Amnestie, milost, přezkum rozhodnutí

Podle tohoto článku může amnestii nebo milost udělit vydávající i vykonávající stát, ale o žádosti o přezkum rozhodnutí může rozhodnout pouze vydávající stát.

Některé členské státy tento článek provedly (FI, NL). Prováděcí opatření CZ a DK se vztahují pouze k udělení milosti na svém území. LT toto ustanovení provedla, pokud jde o amnestii a milost, ale chybí jakýkoli odkaz na přezkum. Podle právních předpisů EE se amnestie, milost a přezkum rozhodnutí provádí ve vydávajícím státě. LV odkázalo na situaci, kdy jsou amnestie a milost, o kterých rozhodl vydávající stát, pro LV závazné. AT a SI provedly ustanovení týkající se amnestie a milosti jako povinný důvod k odmítnutí (dále se SI v tomto ohledu odvolalo na vnitrostátní právo). Pokud jde o přezkum, AT prohlásilo, že toto ustanovení nevyžaduje provedení.

HU tento článek neprovedlo. Tento článek neprovedla ani FR, ale odvolala se na příslušná ustanovení ve stávajících vnitrostátních právních předpisech.

Článek 12 – Ukončení výkonu

Tento článek stanoví povinnost neprodleně uvědomit příslušný orgán vykonávajícího státu o každém rozhodnutí nebo opatření, v jehož důsledku přestává být rozhodnutí vykonatelné nebo je z nějakého jiného důvodu z vykonávajícího státu staženo. V důsledku těchto informací je vykonávající stát povinen výkon rozhodnutí ukončit.

AT, CZ, DK, FI, FR, HU, LT, LV, NL a SI toto ustanovení provedly v plném rozsahu. EE tento článek neprovedlo.

Článek 13 – Připadnutí peněz získaných z výkonu rozhodnutí

Tento článek uvádí, že není-li dohodnuto jinak, zejména v případech, kdy oběti nejsou stranami občanského řízení, připadají peníze získané z výkonu rozhodnutí vykonávajícímu státu.

Tento článek provedly AT, CZ, DK, FI, FR, HU, LT, NL a SI. EE a LV toto ustanovení neprovedly.

Článek 14 – Informace od vykonávajícího státu

Podle tohoto článku příslušný orgán vykonávajícího státu uvědomí bez odkladu příslušný orgán vydávajícího státu o rozhodnutích týkajících se uznání nebo výkonu.

AT, CZ, FI, HU, LT, LV, NL a SI tento článek provedly. FR tento článek provedla s výjimkou přepočtu peněžitých trestů nebo pokut, který není vnitrostátním právem FR stanoven.

EE toto ustanovení neprovedlo. DK uvedlo, že toto ustanovení nevyžaduje provedení.

Článek 15 – Důsledky předání rozhodnutí

Tento článek se zabývá případy, kdy vydávající stát výjimečně může přikročit k výkonu.

Kromě EE všechny členské státy, které zaslaly oznámení, tento článek provedly.

Článek 16 – Jazyky

Článek 16 stanoví, že osvědčení musí být přeloženo do úředního jazyka nebo jednoho z úředních jazyků vykonávajícího státu. Každý členský stát však může kdykoli prohlásit, že bude přijímat překlad do jednoho nebo více dalších úředních jazyků.

Většina členských států vyžaduje překlad do svého vlastního úředního jazyka (AT, CZ, DK, FR, HU). Jiné přijímají navíc angličtinu (EE, LT, LV, NL, SI). FI bude přijímat osvědčení ve finštině, švédštině nebo angličtině a v jiných jazycích, nebudou-li existovat překážky schválení osvědčení.

Článek 17 – Náklady

Tento článek stanoví, že členské státy vůči sobě neuplatňují nároky na náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s použitím tohoto rámcového rozhodnutí. AT, CZ, FI, NL a SI tento článek provedly. EE, HU a LV tento článek neprovedly. DK, FR a LT uvedly, že toto ustanovení nevyžaduje provedení.

3. ZÁVĚRY

Míru provedení rámcového rozhodnutí Rady 2005/214/SVV ze dne 24. února 2005 do vnitrostátních právních předpisů členských států Evropské unie nelze v této fázi plně posoudit. Provedení není uspokojivé, protože oznámení zaslalo pouze jedenáct členských států.

Vnitrostátní prováděcí ustanovení jsou obecně v souladu s rámcovým rozhodnutím, zejména pokud jde o nejdůležitější otázky, jako jsou například zrušení ověřování oboustranné trestnosti a uznávání rozhodnutí bez dalších formalit. Analýza důvodů k odmítnutí uznání nebo výkonu však bohužel znovu prokázala, že téměř všechny členské státy je sice provedly, ale většinou byly provedeny jako povinné důvody. Dále byly doplněny některé další důvody. Tato praxe zjevně není v souladu s rámcovým rozhodnutím.

Komise vyzývá všechny členské státy, aby tuto zprávu zvážily a využily příležitosti poskytnout Komisi a sekretariátu Rady veškeré další příslušné informace tak, aby splnily své povinnosti podle článku 20 rámcového rozhodnutí. Komise dále vyzývá ty členské státy, které naznačily, že připravují příslušné právní předpisy, aby tato vnitrostátní opatření uzákonily a oznámily co nejdříve.